

Archeologisch bureauonderzoek & Inventariserend
Veldonderzoek, verkennende fase

**Binnenweg 18-20, Maarssen
Gemeente Stichtse Vecht**

IDDS Archeologie rapport 1669

Colofon

Projectnummer	43260714/62595
In opdracht van	Thunnissen
Auteurs	drs. S. Moerman, dr. A.W.E. Wilbers
Redactie	drs. B.A. Corver
Versie	1.1
Status	concept

Autorisatie

B.A. Corver	Senior Prospector	05-08-2014	
-------------	-------------------	------------	--

Goedkeuring

	Gemeente Stichtse Vecht		
--	-------------------------	--	--

© IDDS Archeologie
Noordwijk, augustus 2014
ISSN 2212-9650

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

SAMENVATTING:

In opdracht van Thunnissen heeft IDDS Archeologie in juli 2014 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd aan de Binnenweg 18-20 in Maarssen, gemeente Stichtse Vecht. De aanleiding voor dit onderzoek is de geplande nieuwbouw van acht woningen. De bouwplannen zijn nog niet uitgewerkt, waardoor de diepte van de bodemverstoring die hierdoor optreedt onbekend is. Archeologisch onderzoek is noodzakelijk op basis van de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Stichtse Vecht.

De doelstelling van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en zo nodig aanvullen van de gespecificeerde verwachting. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap in het plangebied, voor zover deze vormeenheden van invloed kunnen zijn geweest op de bruikbaarheid van de locatie door de mens in het verleden.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied waarschijnlijk is gelegen op oeverwal van de Vecht. Gezien het ontstaan van de Vecht rond 350 voor Chr. kunnen er archeologische resten vanaf die periode voorkomen. Het kan gaan om resten van bewoning, begraving en landgebruik die voorkomen in de vorm van sporen (bijvoorbeeld paalkuilen, greppels en structuren als huisplattegronden) en vondsten (bijvoorbeeld aardewerk, glas, bouw materiaal). De resten worden verwacht vanaf het maaiveld tot in de top van de oeverwal. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen mogelijk verstoord zijn geraakt door afgravingen ten behoeve van de baksteenindustrie, door de bouw en de sloop van voormalige bebouwing en door de aanleg van kabels en leidingen direct langs de Binnenweg en tussen de Binnenweg en de huidige bebouwing.

Uit het veldonderzoek is gebleken dat het plangebied niet volledig op de oeverwal is gelegen, maar op de overgang van de oeverwal naar de oeverzone, die bestaat uit een restgeulopvulling. De natuurlijke bodemopbouw is bovendien verstoord, waardoor geen archeologische resten meer worden verwacht.

Op basis van de diepe verstoringen is het onwaarschijnlijk dat er in het plangebied onverstoorde archeologische resten voorkomen. Aanvullend archeologisch onderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

INHOUDSOPGAVE:

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET PLANGEBIED.....	4
1. INLEIDING	5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Doel- en vraagstelling van het onderzoek.....	5
1.3. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied	6
2. BUREAUONDERZOEK.....	7
2.1. Werkwijze	7
2.2. Geologie, geomorfologie en bodem.....	7
2.3. Archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden	8
2.4. Historische en huidige situatie en mogelijke verstoringen	9
2.5. Gespecificeerd verwachtingsmodel	10
3. VELDONDERZOEK.....	11
3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet	11
3.2. Werkwijze	11
3.3. Resultaten	11
3.4. Interpretatie	12
4. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	13
4.1. Aanbevelingen	14
4.2. Betrouwbaarheid	14
GERAADPLEEGDE BRONNEN	15
LIJST VAN AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN	16
BIJLAGEN	
1. Topografische kaart	
2. Archis-informatie	
3. Boorlocatiekaart	
4. Boorbeschrijvingen	
5. Periodentabel	

Administratieve gegevens van het plangebied

<i>Onderzoeksmeldingsnummer</i>	62595
<i>Toponiem</i>	Binnenweg
<i>Plaats</i>	Maarssen
<i>Gemeente</i>	Stichtse Vecht
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Maarssen A 3542 en 3510
<i>Provincie</i>	Utrecht
<i>Kaartblad</i>	31H
<i>Coördinaten</i> <i>Centrum</i> <i>Hoekpunten</i>	131.656/460.682 131.664/460.714 (NO) 131.675/460.662 (ZO) 131.650/460.652 (ZW) 131.638/460.703 (NW)
<i>Oppervlakte</i>	1156 m ²
<i>Onderzoekskader</i>	Omgevingsvergunning
<i>Uitvoerder</i>	IDDS Archeologie Contactpersoon: drs. S. Moerman Postbus 126 2200 AC Noordwijk (ZH) Tel: 071-4028586 E-mail: smoerman@ids.nl
<i>Bevoegde overheid</i>	Gemeente Stichtse Vecht Postbus 1212 3600 BE Maarssen Tel: 14 0346
<i>Beheer en plaats van documentatie</i>	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Utrecht
<i>Uitvoeringsdatum veldwerk</i>	24-07-2014

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In opdracht van Thunnissen heeft IDDS Archeologie in juli 2014 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd aan de Binnenweg 18-20 in Maarssen, gemeente Stichtse Vecht. De aanleiding voor dit onderzoek is de geplande nieuwbouw van acht woningen. De bouwplannen zijn nog niet uitgewerkt, waardoor de diepte van de bodemverstoring die hierdoor optreedt onbekend is. De kans bestaat dat eventueel aanwezige archeologische waarden bij de nieuwbouw verstoord dan wel vernietigd zullen worden.

Op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Stichtse Vecht heeft het plangebied een middelhoge verwachting vanwege de ligging op een meandergordel/crevasse. Voor plangebieden waarvan de bodemverstoring een oppervlak van meer dan 1000 m² beslaat en de bodem tot meer dan 0,3 m wordt geroerd, dient archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Aangezien het plangebied groter is dan 1000 m² en de exacte bouwplannen nog niet bekend zijn, is besloten archeologisch onderzoek uit te voeren.

1.2. Doel- en vraagstelling van het onderzoek

De doelstelling van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Dit gebeurt aan de hand van bestaande bronnen over bekende en verwachte archeologische waarden binnen het plangebied. Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en zo nodig aanvullen van de gespecificeerde verwachting. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap in het plangebied, voor zover deze vormeenheden van invloed kunnen zijn geweest op de bruikbaarheid van de locatie door de mens in het verleden. Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen kansarme zones van het plangebied worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor behoud of voor vervolgonderzoek. Om deze doelstelling te kunnen realiseren, wordt op de volgende vragen een antwoord gegeven (Moerman 2014):

- Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?
- Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?
- Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied? Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?
- Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?
- Hoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, kunnen er toch archeologische indicatoren worden aangetroffen. Indien deze worden aangetroffen, dan gelden tevens de volgende vragen: wat is de verticale en horizontale ligging van de aangetroffen indicatoren, wat is de datering en wat is de invloed van deze vondsten op de archeologische verwachting van het plangebied?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemverstorende werkzaamheden?

Het archeologisch bureauonderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3 (Centraal College van Deskundigen 2013).

Voor de in dit rapport gebruikte geologische en archeologische tijdsaanduidingen wordt verwezen naar Bijlage 5. Afkortingen en enkele vaktermen worden achterin dit rapport uitgelegd (zie lijst van afkortingen en begrippen).

1.3. Ligging van het plan- en onderzoeksgebied

De ligging van het (her) in te richten gebied, ofwel het plangebied, is weergegeven in Bijlage 1. Het plangebied ligt tussen de Binnenweg en de Vecht, aan de zuidzijde van de kern van Maarssen. Het plangebied heeft een oppervlakte van 1156 m² en een gemiddelde maaiveldhoogte van +0,8 m NAP. De exacte ligging en contouren van het plangebied zijn nader weergegeven in Bijlage 3 en Figuur 1.

Om tot een gespecificeerde verwachting voor het plangebied te komen, is niet alleen gekeken naar bekende gegevens over het plangebied zelf maar ook naar de omgeving. Voor het totale onderzochte gebied, oftewel het onderzoeksgebied, is als begrenzing een straal van 500 m rondom het plangebied gekozen. De straal van 500 m is dusdanig gekozen dat eerder archeologisch onderzoek dat is gedaan onder vergelijkbare geomorfologische en bodemkundige omstandigheden wordt meegenomen.

Figuur 1: Het plangebied op een luchtfoto uit 2007 (bron: Google Earth).

2. Bureauonderzoek

2.1. Werkwijze

Tijdens het bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over het onderzoeksgebied. Er is gekeken naar bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden, uitgevoerde archeologische onderzoeken, de fysieke kenmerken van het oude en huidige landschap en naar informatie over bodemverstoringen. Er is gebruik gemaakt van de verwachtingskaart van de gemeente Stichtse Vecht en van de cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht (Blijdenstijn 2005). Daarnaast is er gekeken naar de landelijke verwachtingskaart (de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden; IKAW) en naar het Archeologisch Informatie Systeem (Archis II) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Aanvullende historische informatie is verkregen uit beschikbaar historisch kaartmateriaal, waaronder het Minuutplan van begin 19^e eeuw en enkele historische topografische kaarten (watwaswaar.nl).

Om inzicht te krijgen in de opbouw en ontwikkeling van het landschap is onder andere gebruik gemaakt van de bodemkaart van Nederland (geraadpleegd via Archis), de stroomruggenkaart van het Nederlands rivierengebied (Cohen *et al.* 2012) en de geomorfologische kaart van Nederland (Alterra 2006). Daarnaast is gebruik gemaakt van het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN; ahn.geodan.nl).

Voor informatie omtrent bodemsaneringen en ontgrondingenvergunningen is het Bodemloket (www.bodemloket.nl) geraadpleegd. Om de ligging van kabels en leidingen in het plangebied te bepalen, is een KLIC-melding gedaan. Deze gegevens zijn aangevuld met informatie uit onderzoeksrapporten en achtergrondliteratuur (zie literatuurlijst).

2.2. Geologie, geomorfologie en bodem

2.2.1. Ontstaansgeschiedenis landschap

Het plangebied is gelegen in het westelijk veengebied. In de diepere ondergrond van dit gebied (tussen 3 en 4 m – NAP, Stichting voor Bodemkartering 1970) wordt dekzand aangetroffen, dat hier is afgezet tijdens de koudste periodes van de voorlaatste ijstijd. Aan het begin van het Holoceen, circa 10.000 jaar geleden, smolt het landijs ten gevolge van een flinke temperatuurstijging en kon er een zeespiegelstijging optreden. Hierdoor steeg ook de grondwaterspiegel in het achterland. Er ontstonden moerassen en zoetwatermeren waarin veen werd gevormd. Deze veenvorming zette zich gedurende het hele Holoceen voort (Berendsen 2005).

Het plangebied ligt op de westelijke oever van de Vecht, een zijtak van de Kromme Rijn, die ter plaatse van de stad Utrecht van de Rijn aftakt in noordelijke richting en uitmondt in het IJsselmeer. Kenmerkend voor de Vecht is het sterk vertakte geulenstelsel. Dit is vermoedelijk het gevolg van de lage gradiënt waarmee de rivier het water afvoert; de helling in het gebied is nagenoeg nul. Daarnaast heeft de rivier niet, in tegenstelling tot de Kromme Rijn ten oosten van Utrecht, een heel breed zandlichaam kunnen ontwikkelen. Dit is het gevolg van het dikke pakket veen dat zich aan weerszijden van de rivier bevindt. Het pakket veen belemmert de migratie en erosie van de oevers van de rivier doordat veen een zeer vast materiaal vormt. Daardoor blijft de stroomgordel van de Vecht beperkt tot een kleine breedte.¹

De Vecht is waarschijnlijk rond 2300 jaar geleden (ca. 350 voor Chr.) ontstaan (Cohen *et al.* 2012). Via de IJ-boezem stond de rivier in verbinding met de zee (Berendsen 2005). Vanuit de zee konden overstromingen plaatsvinden. Gottschalk (1971) beschrijft in ieder geval twee mariene overstromingen die reikten tot aan Utrecht (1170 en 1173²).

Vanaf ongeveer 1400 is er in het Vechtgebied klei afgegraven ten behoeve van de baksteenfabricage. Het kleipakket werd zoveel mogelijk tot op het zand afgegraven en de bouwvoor werd teruggestort (Stichting voor Bodemkartering 1970).

¹ Zie bijvoorbeeld afbeelding 8.9 in Berendsen (2005).

² Bij de eerste overstromingen waren de getijden merkbaar tot aan de stadsmuren van Utrecht en werd er tevens een zeevis gevangen (Gottschalk 1971).

2.2.2. Geomorfologie

Het plangebied staat op de geomorfologische kaart aangegeven als ongekarteerd vanwege de ligging binnen de bebouwde kom van Maarssen. Ongeveer 170 m ten noordwesten van het plangebied wordt een rivier-inversierug (kaartcode 3K26) aangegeven. Op basis van de nabijheid lijkt het waarschijnlijk dat ook het plangebied op deze geomorfologische eenheid ligt. Deze rivier-inversierug betreft de zandige oeverwal van de Vecht die vanwege de klink van het achterliggende veen als een rug in het landschap ligt.

2.2.3. Bodem

Op de bodemkaart is het plangebied, net als op de geomorfologische kaart, niet gekarteerd vanwege de ligging binnen de bebouwde kom. Op basis van de wel gekarteerde bodems aan de overzijde van de Vecht zijn in het plangebied mogelijk kalkhoudende poldervaaggronden van lichte zavel (kaartcode Rn15A) aanwezig. Deze gronden hebben zich ontwikkeld in de afgegraven stroomruggen tussen Maarssen en Utrecht. Ook het voorkomen van kalkloze poldervaaggronden van zavel en lichte klei (kaartcode Rn67C) is een mogelijkheid.

2.3. Archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden

Binnen het plangebied zijn geen terreinen aanwezig die op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) als waardevol staan aangegeven. Ook zijn er geen waarnemingen en vondsten gemeld en geen eerdere onderzoeken uitgevoerd. In het plangebied zijn voor zover bekend geen ondergrondse bouwhistorische waarden aanwezig.

Het plangebied staat op de IKAW aangegeven als een gebied met een hoge trefkans voor archeologische waarden. Deze waardering is waarschijnlijk gebaseerd op de ligging op een rivier-inversierug. Op de gemeentelijke verwachtingskaart³ heeft het plangebied een middelhoge verwachting vanwege de ligging op een meandergordel met bebouwing tot 1960.

In de omgeving van het plangebied (binnen een straal van 500 m) is één archeologisch monument aanwezig. Het betreft een terrein dat op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) een hoge waarde heeft (monument 11472). Op dit terrein staat de kerk, die in oorsprong middeleeuws is (waarneming 31939).

Binnen een straal van 500 m rondom het plangebied zijn de volgende onderzoeken bekend:

- Rond de Maarsserbrug, ca. 150 m west (OM 10573): beperkt vervolgonderzoek geadviseerd.
- DSM terrein, ca. 600 m zuidoost (OM 9689): geen aanwijzingen voor archeologische resten aangetroffen, geen vervolgonderzoek geadviseerd.
- Rond de Maarsserburg, ca. 390 m noordwest (OM 10574): beperkt vervolgonderzoek geadviseerd. Vondsten houden waarschijnlijk verband met twee boerderijen uit de Nieuwe tijd (waarnemingen 45097 en 45471).
- Sanering van de Vecht, direct langs plangebied (OM 24517): de Vecht heeft een hoge verwachting. Er is sonaronderzoek en lokale begeleiding van de baggerwerkzaamheden geadviseerd.
- Oostwaard, ca. 440 m zuidoost (OM 31147): het plangebied ligt op een kronkelwaard waarvan ca. 1 m is afgegraven. Er is geen vervolgonderzoek geadviseerd.
- Overzijde van de Vecht (OM 59361): nog geen resultaten bekend.
- Terrein tussen Binnenweg 66 en 68, ca. 500 m noord (OM 27341): op de stroomgordelafzettingen in het plangebied ligt een antropogeen ophoogpakket. Er is vervolgonderzoek geadviseerd.
- Zandweg 4, ca. 430 m noord (OM 45922): het plangebied ligt op een mogelijk 17e-eeuws landgoed. Er is vervolgonderzoek geadviseerd. Bij dit vervolgonderzoek (OM 50096) zijn geen

---

³ De verwachtingskaart van de voormalige gemeente Maarssen. Er is contact opgenomen met de gemeente Stichtse Vecht om te vragen of deze kaart nog actueel is maar zij konden daar geen uitsluitsel over geven.

archeologische resten aangetroffen. Uit de omgeving is een 18^e-eeuwse waterput bekend (waarneming 43175).

2.4. Historische en huidige situatie en mogelijke verstoringen

De Vecht vormde reeds in de Romeinse tijd een veelgebruikte vaarroute. Vanaf de Vroege Middeleeuwen maakte de rivier deel uit van een belangrijk deel van de handelsroute tussen Dorestad en de Oostzeelanden. Delen van de oeverwallen van de Vecht, met name tussen Utrecht en Breukelen, zijn al voor de 10^e eeuw ontgonnen (Blijdenstijn 2005). Maarssen komt oorspronkelijk van Marsna, wat verwijst naar water, poel of moeras. De naam dateert waarschijnlijk uit de periode 800-900 (Blok 1993) en wordt het eerst genoemd in 866 op een bezittingenlijst van de bisschop van Utrecht (Historische Kring Maarssen 2001).

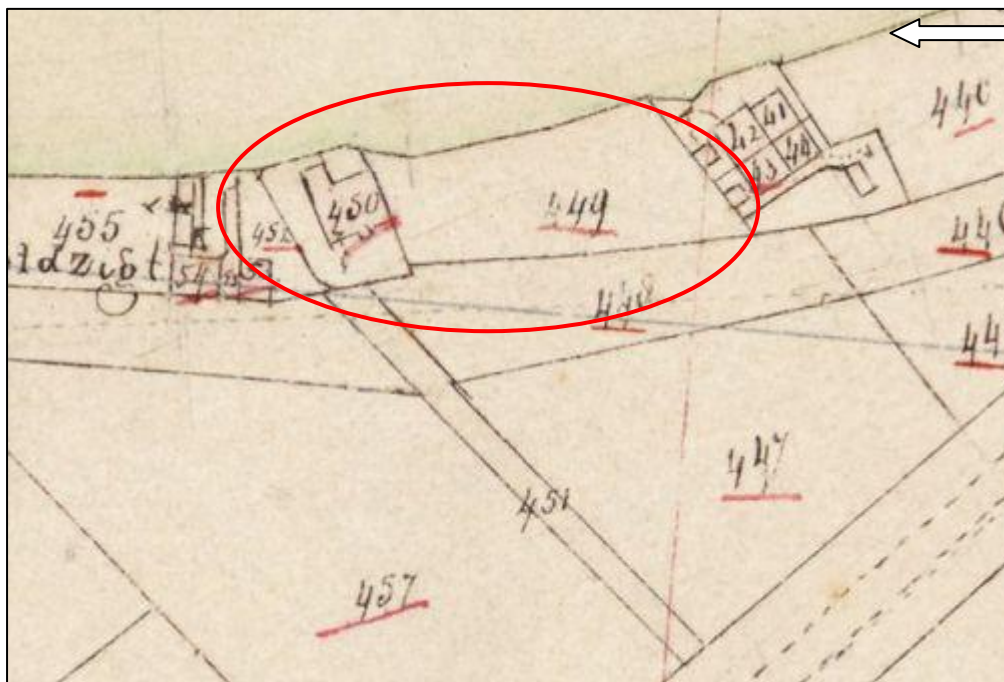
In de 17^e en 18^e eeuw werden de oevers van de Vecht een geliefd oord voor rijke Amsterdamse koopmannen en werden hier veel buitenplaatsen gesticht. Naast een geschikte locatie voor buitenhuizen was de Vecht ook een aantrekkelijke locatie voor industrie. In de 14^e eeuw werd er al op kleine schaal klei afgegraven voor de fabricage van bakstenen en dakpannen. Door de toenemende industrialisatie volgde in de 17^e eeuw een grote uitbreiding van het aantal steenovens, met name tussen Utrecht en Breukelen. Op basis van historisch kaartmateriaal (onder andere Figuur 2 en Figuur 3) en de cultuurhistorische atlas (Blijdenstijn 2005) worden in het plangebied echter geen buitenplaatsen of steenovens verwacht.

Figuur 2: Het plangebied op een kaart van de Vechtstreek en omgeving uit 1719 door Daniël Stoopendaal (bron: Wikipedia).

Op het minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw komt in een klein deel van het plangebied bebouwing voor (Figuur 3). De rest van het plangebied is niet bebouwd.⁴ De Binnenweg en de Dwarsweg waren reeds aanwezig. De huidige bebouwing dateert op basis van kadastrale gegevens uit de eerste helft van de 20^e eeuw (1910/1930; bagviewer.pdok.nl).

⁴ Het landgebruik van het grootste deel van het plangebied is in de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel, behorende bij het minuutplan van begin 19^e eeuw, onleesbaar.

Figuur 3: Het plangebied op het minuutplan uit begin 19^e eeuw (bron: watwaswaar.nl).

Ten tijde van het veldonderzoek was het plangebied in gebruik als parkeerplaats en bebouwd met een woonhuis, een garage en de voormalige showroom van een autobedrijf (Figuur 1). Direct langs de Binnenweg liggen meerdere kabels en leidingen en tussen de Binnenweg en de bebouwing bevinden zich enkele huisaansluitingen.

2.5. Gespecificeerd verwachtingsmodel

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied waarschijnlijk is gelegen op oeverwal van de Vecht. Gezien het ontstaan van de Vecht in ca. 350 voor Chr. kunnen er archeologische resten vanaf die periode voorkomen. Het kan gaan om resten van bewoning, begraving en landgebruik die voorkomen in de vorm van sporen (bijvoorbeeld paalkuilen, greppels en structuren als huisplattengronden of beschoeiingen) en vondsten (bijvoorbeeld aardewerk, glas, bouw materiaal). De resten worden verwacht vanaf het maaiveld tot in de top van de oeverwal. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen mogelijk verstoord zijn geraakt door afgravingen ten behoeve van de baksteenindustrie, door de bouw en de sloop van voormalige bebouwing en door de aanleg van kabels en leidingen direct langs de Binnenweg en tussen de Binnenweg en de huidige bebouwing.

Om het verwachtingsmodel te toetsen en waar nodig aan te vullen en om te controleren in hoeverre de bodemopbouw in het plangebied nog intact is, is er een Inventariserend Veldonderzoek, verkennende fase, uitgevoerd.

3. Veldonderzoek

3.1. Onderzoekshypothese en onderzoeksopzet

Het doel van het Inventariserend Veldonderzoek, Verkennende fase, is om de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen en waar nodig aan te passen. Tijdens het veldonderzoek wordt vastgesteld waar de oorspronkelijke bodemopbouw intact is gebleven en waar niet. Daarnaast wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd voor de volgende fasen. Het veldonderzoek bestond uitsluitend uit een booronderzoek. Een veldkartering was vanwege de aanwezige bestrating en bebouwing niet mogelijk.

3.2. Werkwijze

In het plangebied aan de Binnenweg zijn vijf boringen gezet (Bijlagen 3 en 4) met een diepte van 2,0 m. Deze boringen zijn zo veel mogelijk evenredig verdeeld over het plangebied, waarbij niet inpandig kon worden geboord, maar wel rekening is gehouden met waarschijnlijke opvulling van de geul van de Vecht. Er is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 12 cm en waar mogelijk van een guts met een diameter van 3 cm. Het veldonderzoek is uitgevoerd door dr. A.W.E. Wilbers (senior prospector/fysisch geograaf).

De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB; SIKB 2008) met behulp van een veldcomputer en het programma TerraIndex van I.T. Works. De locaties van de boringen (x- en y-waarden) zijn ingemeten vanuit de bebouwing. De hoogtes van de boringen (z-waarden) zijn bepaald aan de hand van het Actueel Hoogtebestand van Nederland⁵. De opgeboorde monsters zijn door middel van verbrokkelen in het veld onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerk, baksteen, vuursteen, huttenleem en bot.

3.3. Resultaten

3.3.1. Lithologie, bodemopbouw en geologie

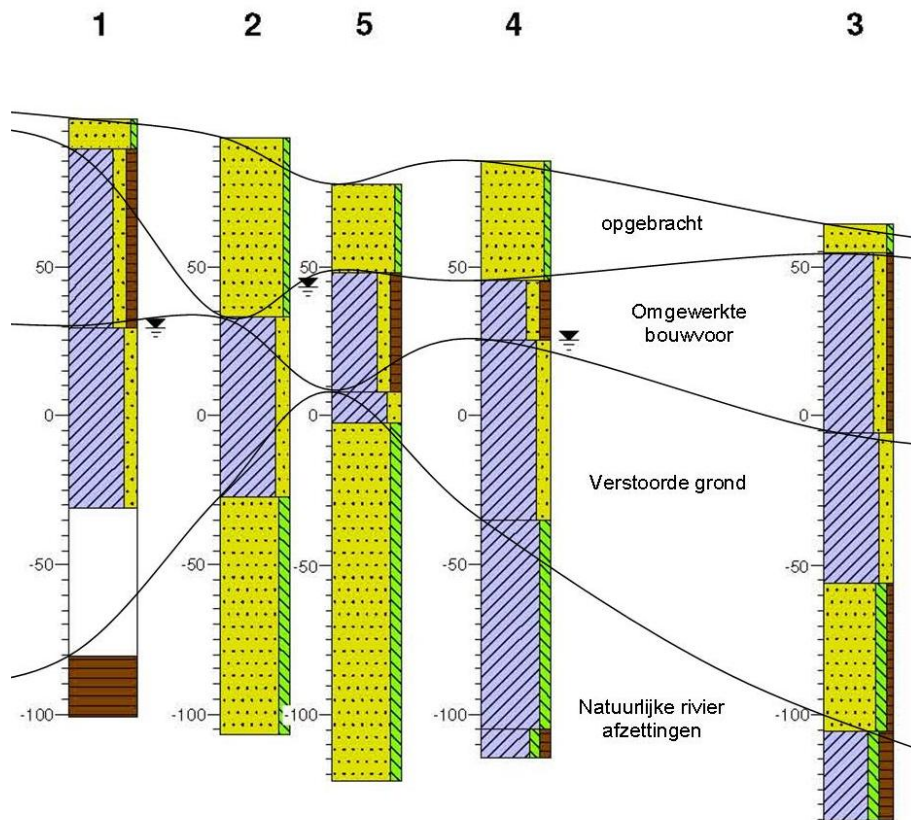
De bodem in het plangebied is over het algemeen sterk verstoord door menselijke ingrepen. Uit een schematische doorsnede, Figuur 4, blijkt dat alleen de onderste lagen in de boringen niet verstoord zijn. De minste verstoring is aangetroffen in boringen 4 en 5. In boring 4 is op een diepte van 0,4 m sprake van een matig humeuze kleilaag die als A-horizont wordt beschouwd. Onder deze A-horizont is een laag sterk zandige klei aanwezig die in kleur langzaam verandert van donkergrijsbruin bovenin naar grijs onderin. Deze laag wordt geïnterpreteerd als een AC-horizont, een overgangslaag. Op een diepte van 1,2 m gaat deze AC-horizont geleidelijk over in een matig siltige kleilaag. De bovenste lagen, A- en AC-horizont, zijn licht geroerd, wat zichtbaar is aan de aanwezigheid van baksteenfragmenten. Hierdoor reikt de verstoring in boring 4 tot een diepte van 1,2 m –mv (-0,35 m NAP). Bij boring 5 is niet een geleidelijke overgang aanwezig tussen de verstoorde en niet verstoorde lagen, maar de verstoorde lagen reiken hier tot een diepte van 0,7 m (+0,08 m NAP). Ook in boringen 1, 2 en 3 is er een scherpe overgang tussen de verstoorde lagen en de natuurlijke ondergrond. De verstoringen reiken in boring 2 tot 1,2 m –mv (-0,27 m NAP), in boring 1 tot 1,8 m –mv (-0,81 m NAP) en in boring 3 tot 1,7 m –mv (-1,06 m NAP).

De verstoorde lagen bestaan afwisselend uit lagen zandige klei en humeus zand. In boring 1 is ook een laag rul materiaal aanwezig dat niet nader gedefinieerd kan worden. In alle boringen bestaat de bovenste laag van de verstoorde grond uit een humeuze zandige klei die wordt beschouwd als een soort A-horizont. Het betreft waarschijnlijk een oude bouwvoor van voordat het terrein bestraat werd. Aan het maaiveld (dat geheel bestraat is) is overal een laag stabilisatiezand aanwezig.

De onderste lagen in de boringen zijn natuurlijk en zijn duidelijk afgezet door een rivier. In boringen 3 en 4 betreft het waarschijnlijk restgeulopvulling bestaande uit humeuze, matig siltige klei met soms

⁵ AHN2, 0,5 m grid gefilterd en ingevuld, verkrijgbaar bij PDOK.nl

schelpenresten. Bij boringen 2 en 5 bestaan de natuurlijke lagen voornamelijk uit matig siltig zand met een enkel kleilaagje die waarschijnlijk zijn afgezet als oeverwal naast de geul. Van de veenlaag in boring 1 is te weinig opgeboord om duidelijkheid te kunnen geven over het afzettingmilieu.

Figuur 4: Schematische doorsnede van de bodemopbouw loodrecht op de Vecht.

3.3.2. Archeologische indicatoren

In de boringen zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3.4. Interpretatie

Op basis van de weinige natuurlijke lagen kan worden vastgesteld dat het oostelijk deel van het plangebied, langs de Vecht, is gelegen op de restgeulopvulling in de oeverzone van de rivier. Het westelijke deel van het plangebied langs de Binnenweg (boringen 2 en 5) ligt op de oeverwalafzettingen. De natuurlijke afzettingen zijn echter diep verstoord. In de oeverzone is deze verstoring waarschijnlijk gekoppeld aan het dempen/betreedbaar maken van het maaiveld. De verstoringen reiken dan ook tot een diepte van 1,2 tot 1,7 m –mv (-1,1 tot -0,4 m NAP). In het westelijke deel is de top van de oeverwal vergraven en reiken de verstoringen tot een diepte van 0,7 tot 1,8 m –mv (-0,8 tot +0,1 m NAP).

Op basis van deze verstoringen is het onwaarschijnlijk dat er in het plangebied nog onverstoord archeologische resten zullen voorkomen.

4. Conclusie en aanbevelingen

In opdracht van Thunnissen zijn in juli 2014 een archeologisch bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase, uitgevoerd in verband met de geplande (her)ontwikkeling van het plangebied aan de Binnenweg 18-20 in Maarssen, gemeente Stichtse Vecht. Ten behoeve van het onderzoek is een aantal vragen gesteld die als volgt beantwoord kunnen worden:

- *Wat is de fysiek-landschappelijke ligging van de locatie?*

Het plangebied is gelegen op de overgang van de oeverzone (restgeulopvulling) naar de oeverwal van de Vecht, een rivier die actief is sinds ongeveer 350 voor Chr.

- *Hoe is de bodemopbouw in het plangebied en in welke mate is deze nog als intact te beschouwen?*

De natuurlijke afzettingen zijn diep verstoord. In de oeverzone is deze verstoring waarschijnlijk gekoppeld aan het dempen/betreedbaar maken van het maaiveld. De verstoringen reiken dan ook tot een diepte van 1,2 tot 1,7 m –mv (-1,1 tot -0,4 m NAP). In het westelijke deel is de top van de oeverwal vergraven en reiken de verstoringen tot een diepte van 0,7 tot 1,8 m –mv (-0,8 tot +0,1 m NAP). Door de verstoringen van de natuurlijke bodemopbouw is deze niet te classificeren.

- *Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied? En zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?*

De natuurlijke bodemopbouw in het plangebied is verstoord tot een diepte van 1,2 tot 1,7 m –mv (-1,1 tot -0,4 m NAP), waardoor geen sprake meer is van archeologisch relevante afzettingen.

- *Wat is de specifieke archeologische verwachting van het plangebied en wordt deze bij het veldonderzoek bevestigd?*

Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied waarschijnlijk is gelegen op oeverwal van de Vecht. Gezien het ontstaan van de Vecht in ca. 350 voor Chr. kunnen er archeologische resten vanaf die periode voorkomen. Het kan gaan om resten van bewoning, begraving en landgebruik die voorkomen in de vorm van sporen (bijvoorbeeld paalkuilen, greppels en structuren als huisplattengronden) en vondsten (bijvoorbeeld aardewerk, glas, bouwmetaal). De resten worden verwacht vanaf het maaiveld tot in de top van de oeverwal. Eventueel aanwezige archeologische resten kunnen mogelijk verstoord zijn geraakt door afgravingen ten behoeve van de baksteenindustrie, door de bouw en de sloop van voormalige bebouwing en door de aanleg van kabels en leidingen direct langs de Binnenweg en tussen de Binnenweg en de huidige bebouwing.

Uit het veldonderzoek is gebleken dat het plangebied niet volledig op de oeverwal is gelegen, maar op de overgang van de oeverwal naar de oeverzone, die bestaat uit een restgeulopvulling. De natuurlijke bodemopbouw is bovendien verstoord, waardoor geen archeologische resten meer worden verwacht.

- *Hoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, kunnen er toch archeologische indicatoren worden aangetroffen. Indien deze worden aangetroffen, dan gelden tevens de volgende vragen: wat is de verticale en horizontale ligging van de aangetroffen indicatoren, wat is de datering en wat is de invloed van deze vondsten op de archeologische verwachting van het plangebied?*

Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen in de boringen.

- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemversturende werkzaamheden?*

Naar verwachting worden geen archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen bodemversturende werkzaamheden.

4.1. Aanbevelingen

Op basis van de diepe verstoringen is het onwaarschijnlijk dat er in het plangebied onverstoorde archeologische resten voorkomen. Aanvullend archeologisch onderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

NB. Bovenstaand advies dient gecontroleerd en beoordeeld te worden door de bevoegde overheid, in dit geval de Gemeente Stichtse Vecht. Deze zal vervolgens een besluit nemen inzake de te volgen procedure. IDDS Archeologie wil meegeven dat voordat dit besluit genomen is, er niet begonnen kan worden met bodemversturende activiteiten of activiteiten die voorbereiden op bodemverstoringen.

4.2. Betrouwbaarheid

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het onverwacht aantreffen dan wel het ongezien vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen. Aangezien het onderzoek is uitgevoerd door middel van een steekproef kan echter, op basis van de onderzoeksresultaten, de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische waarden niet gegarandeerd worden. Wij wijzen u er graag op dat indien archeologische waarden worden aangetroffen deze conform de Monumentenwet 1988, artikel 53, bij de minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gemeld dienen te worden. Dit kan door het invullen van het vondstmeldingsformulier op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (www.cultureelerfgoed.nl) of door contact op te nemen met de InfoDesk (info@cultureelerfgoed.nl).

Geraadpleegde bronnen

- Alterra, 2006: *Geomorfologische kaart van Nederland, 1:50.000, blad 31 W/O*, Wageningen.
- ANWB, 2005: *ANWB Topografische Atlas Utrecht 1:25.000*, Den Haag.
- Berendsen, H.J.A., 2005³ (1997): *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*, Assen.
- Blijdenstijn, R., 2005: *Tastbare Tijd, Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, Amsterdam.
- Blok, D.P., 1993: Enige aardrijkskundige namen in de Vechtstreek, in *Tussen Vecht en Eem*, jaargang 11, nr. 2, p. 58.
- Centraal College van Deskundigen, 2013: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.3*, Gouda.
- Cohen, K.M./ E. Stouthamer/ H.J. Pierik/ A.H. Geurts, 2012: *Rhine-Meuse Delta Studies' Digital Basemap for Delta Evolution and Palaeogeography*, Utrecht.
- Gottschalk, M.K., 1971: *Stormvloed en rivieroverstromingen in Nederland, deel 1: de periode vóór 1400*, Assen.
- Historische Kring Maarssen, 2001: *De geschiedenis van Maarssen in een notendop*, (http://home.wanadoo.nl/benno_visschedijk). Naar: Blijdenstijn, R. (red.), 1985: *Beeldbepalend in beeld gevangen, een monumenteninventarisatie van de gemeente Maarssen*, Utrecht.
- Moerman, S., 2014: *Plan van aanpak. Binnenweg in Maarssen, gemeente Stichtse Vecht*, Noordwijk (Intern rapport, IDDS Archeologie).
- Mulder, E.F.J. de/ M.C. Geluk/ I.L. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.
- SIKB, 2008: *Archeologische standaard boorbeschrijving*, Archeologie Leidraad, Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering, 1970: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Toelichting bij kaartblad 31 Oost Utrecht*, Wageningen.

Websites

ahn.geodan.nl
bagviewer.pdok.nl
watwaswaar.nl
www.bodemloket.nl
www.edugis.nl

Lijst van afkortingen en begrippen

Afkortingen

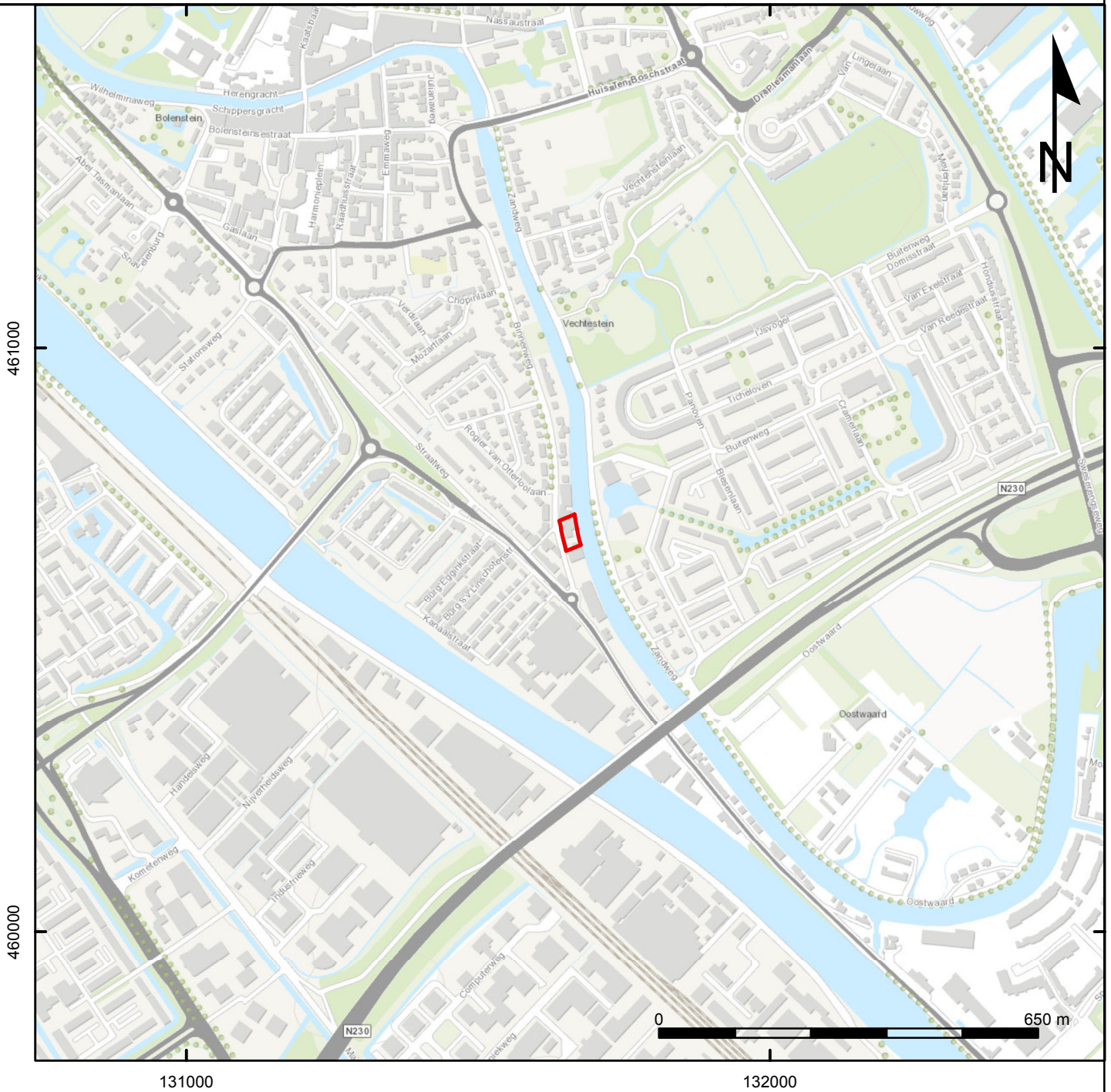
Archis	Archeologisch Informatie Systeem
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
GPS	Global Positioning System
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
mv	maaiveld (het landoppervlak)
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvA	Plan van Aanpak
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Verklarende woordenlijst

dekzand	dikke laag zand, door de wind afgezet tijdens het de laatste ijstijd
Edelmanboor	een handboor voor bodemonderzoek
horizont	kenmerkende laag binnen de bodemvorming
humus	organische stoffen bevattend; bestaande uit resten van planten en dieren in de bodem
leem	samenstelling van meer dan 50% silt, minder dan 50% zand en minder dan 25% klei
oeverwal	ophoging van zandige sedimenten langs een riviergeul, afgezet bij hoogwater
rivierkom	laaggelegen vlakte achter een oeverwal
silt	zeer fijn sediment met grootte 0,002-0,063 mm
slak	steenachtig afval van metaal- of aardewerkproductie
stroomgordel	het geheel van afzettingen (stroombed en oeverwal) van een rivier
stroomrug	oude riviergeul die zodanig is opgehoogd met zandige afzettingen dat de rivier een nieuwe loop heeft gekregen; blijven door inklinking van de komgebieden als een rij in het landschap liggen
vaaggrond	grond zonder duidelijke tekenen van bodemvorming
zavel	grondsoort die tussen 8 en 25% klei (deeltjes kleiner dan 0,002 mm) bevat

Bijlage 1: Topografische kaart

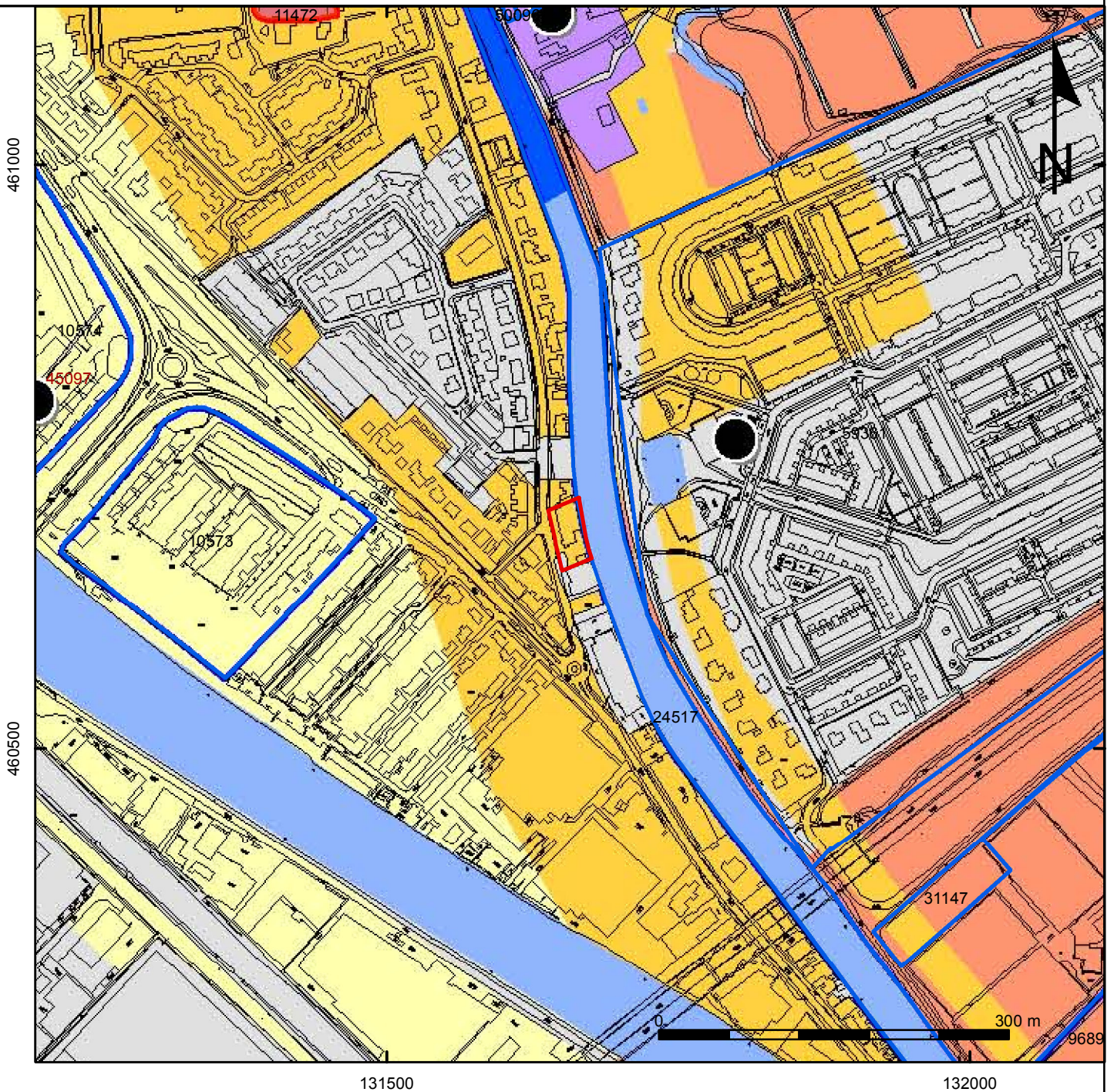
Legenda

 plangebied

Bijlage 2: Archeologische informatiekaart

Legenda

plangebied

Waarnemingen

Onderzoeksmeldingen

Monumenten

WAARDE

Terrein van archeologische waarde

Terrein van hoge archeologische waarde

Terrein van zeer hoge archeologische waarde

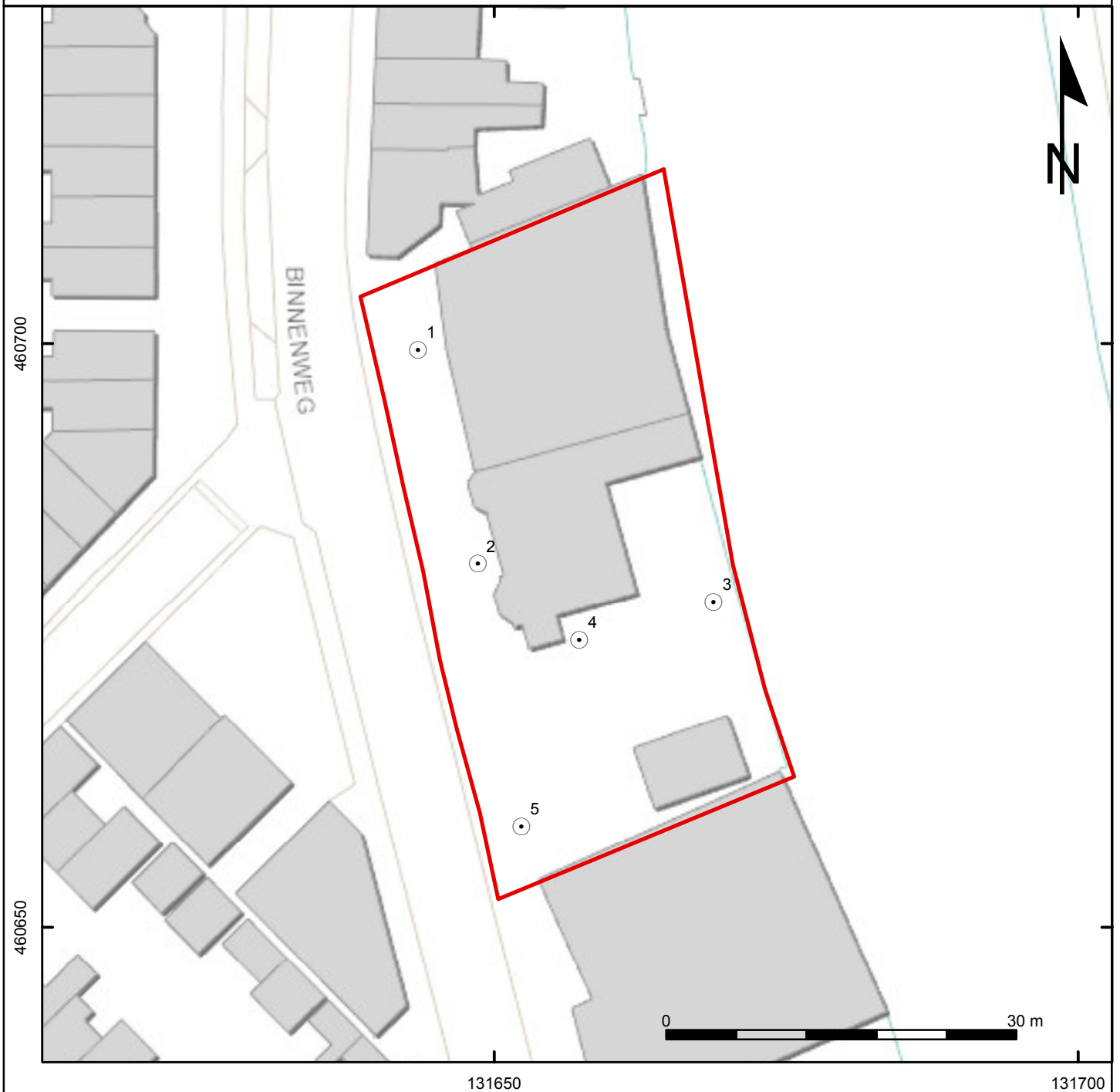
Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

achtergrond: Archeologische beleidskaart
gemeente Stichtse Vecht (concept 2011)

Bijlage 3: Boorpuntenkaart

Legenda

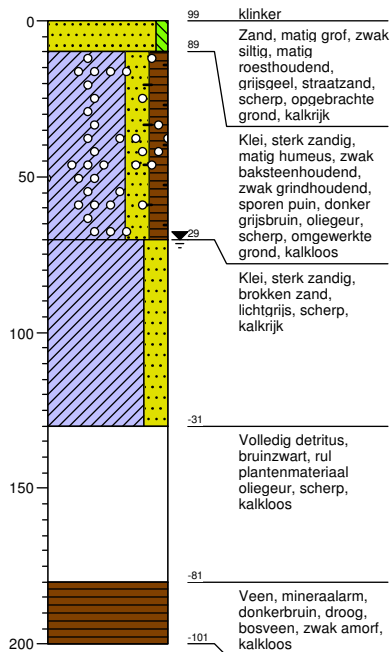
- plangebied
- boorpunten

Bijlage 4: Boorbeschrijvingen

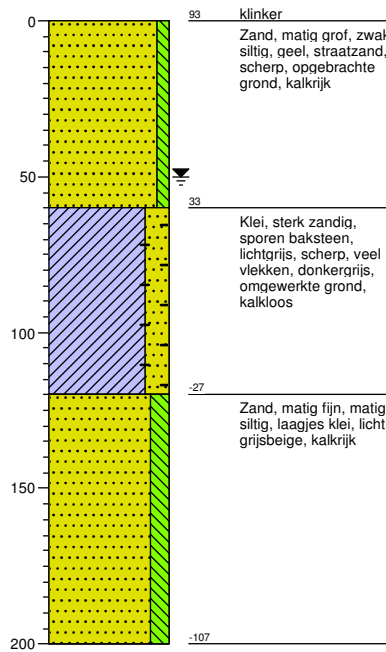
Boring: 1

Datum: 24-07-2014
 X: 131643.478
 Y: 460699.404
 Hoogte (m NAP): 0.992
 Opmerking:

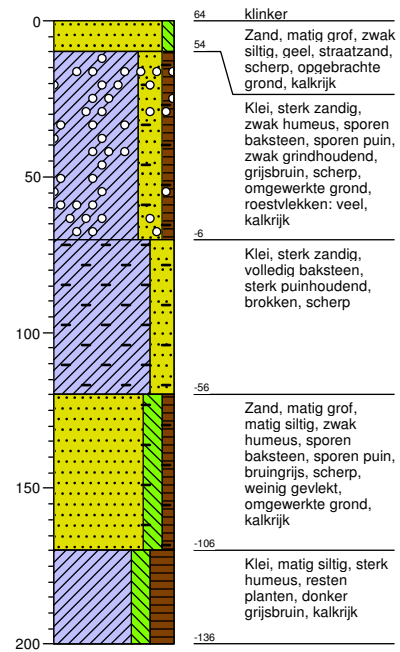
Boring: 2

Datum: 24-07-2014
 X: 131648.593
 Y: 460681.111
 Hoogte (m NAP): 0.929
 Opmerking:

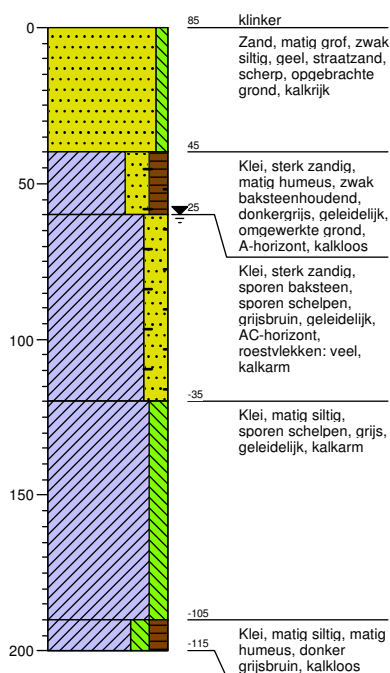
Boring: 3

Datum: 24-07-2014
 X: 131668.779
 Y: 460677.843
 Hoogte (m NAP): 0.643
 Opmerking:

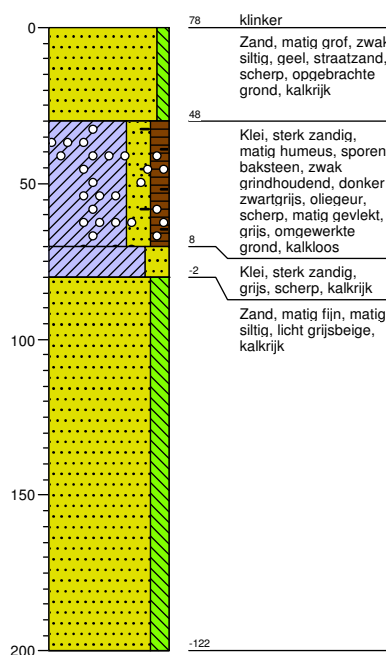
Boring: 4

Datum: 24-07-2014
 X: 131657.299
 Y: 460674.624
 Hoogte (m NAP): 0.853
 Opmerking:

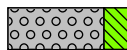
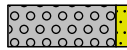
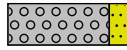
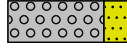

Boring: 5

Datum: 24-07-2014
 X: 131652.341
 Y: 460658.631
 Hoogte (m NAP): 0.778
 Opmerking:

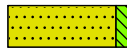
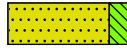

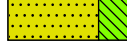

Legenda (conform NEN 5104)

grind

- Grind, siltig
- Grind, zwak zandig
- Grind, matig zandig
- Grind, sterk zandig
- Grind, uiterst zandig

zand

- Zand, kleiig
- Zand, zwak siltig
- Zand, matig siltig
- Zand, sterk siltig
- Zand, uiterst siltig

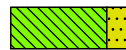
veen

- Veen, mineraalarm
- Veen, zwak kleiig
- Veen, sterk kleiig
- Veen, zwak zandig
- Veen, sterk zandig

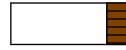

klei

- Klei, zwak siltig
- Klei, matig siltig
- Klei, sterk siltig
- Klei, uiterst siltig
- Klei, zwak zandig
- Klei, matig zandig
- Klei, sterk zandig

leem

- Leem, zwak zandig
- Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

- zwak humeus
- matig humeus
- sterk humeus
- zwak grindig
- matig grindig
- sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

- geroerd monster
- ongeroerd monster
- volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

- slib
- water

Legenda afkortingen Archeologische Boorbeschrijving (conform ASB 2008)

Percentages en Mediaan

Klasse	Zandmediaan
Uiterst fijn	63-105 µm
Zeer fijn	105-150 µm
Matig fijn	150-210 µm
Matig grof	210-300 µm
Zeer grof	300-420 µm
Uiterst grof	420-2000 µm

Nieuwvormingen

(1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Afkorting	Nieuwvormingen
FEC	IJzerconcreties
FFC	Fosfaatconcreties
FOV	Fosfaatvlekken
MNC	Mangaanconcreties
ROV	Roestvlekken
VIV	Vivianiet
VKZ	Verkiezeling
ZAV	Zandverkittingen

Bodemkundige interpretaties

Code	Bodemkundige interpretaties
BOD	Bodem
BOV	Bouwvoor
ESG	Esgrond
GLE	Gleyhorizont
HIN	Humusinspoeling
INH	Inspoelingshorizont
KAT	Katteklei
KBR	Klei, brokkelig
LOO	Loodzand
MOE	Moedermateriaal
OMG	Omgewerkte grond
OPG	Opgebrachte grond
OXR	Oxidatie-reductiegrens
POD	Podzol
RYP	Gerijpt
TKL	Top kalkloos
TRP	Terpaarde
UIT	Uitspoelingshorizont
VEN	Vegetatieniveau
VNG	Gelaagd vegetatieniveau
VRG	Vergraven

Bodemhorizont

Code	Bodemhorizont	Omschrijving
BHA	A-horizont	Minerale bovengrond
BHAB	AB-horizont	Overgangshorizont
BHAC	AC-horizont	Overgangshorizont
BHAE	AE-horizont	Overgangshorizont
BHB	B-horizont	Inspoelingshorizont
BHBC	BH-horizont	Overgangshorizont
BHC	C-horizont	Uitgangsmateriaal
BHE	E-horizont	Uitspoelingshorizont
BHEB	EB-horizont	Overgangshorizont
BHO	O-horizont	Strooisellaag
BHR	R-horizont	Vast gesteente

Sedimentaire karakteristiek, laaggrens

Afkorting	Afmeting overgangszone	Klasse
BDI	≥ 3,0 - < 10,0 cm	Basis diffuus
BGE	≥ 0,3 - < 3,0 cm	Basis geleidelijk
BSE	< 0,3 cm	Basis scherp

Kalkgehalte

Code	Kalkgehalte
CA1	Kalkloos
CA2	Kalkarm
CA3	kalkrijk

Archeologische indicatoren (1=spoor, 2=weinig, 3=veel)

Code	Omschrijving
AWF	Aardewerkfragmenten
BST	Baksteen
GLS	Glas
HKB	Houtskoolbrokken
HKS	Houtskoolspikkels
MXX	Metaal
OXBO	Onverbrand bot
OXBV	Verbrand bot
SGK	Gebroken kwarts
SLA	Slakken/sintels
SVU	Vuursteen
SXX	Natuursteen
VKL	Verbrande klei
VSR	Visresten

Bijlage 5: Periodentabel

